

(Allah.) No. 124 (°कल्पक v. l.). BĀLAB. 27. DHŪRTAS. 88, 1. ज्ञानं यन्निर्विकल्पाख्यं तदतीन्द्रियमिष्यते *a knowledge which is without determination* (RÖHR) BHĀSHĀP. 57. °कल्पम् adv. ohne zu schwanken, ohne sich zu bedenken PAÑKĀT. I, 59.

निर्विकल्पक (wie eben) adj. dass.: तस्य पुत्रो मन्त्रयोगी समद्विर्विकल्पकः BHĀG. P. 1, 4, 4. तत्र निष्प्रकारकं ज्ञानं निर्विकल्पकम् यथा इदं किञ्चित् TARKAS. 26. BHĀSHĀP. 134. Schol. bei WILSON, SĀMĀHJAK. S. 101 (undeliberative WILS.). SĀH. D. 30, 1 (conditioned BALLANT.). समाधि VE-DĀNTAS. (Allah.) No. 125. 133.

निर्विकल्पन (निस् + वि°) adj. dass. VJUTP. 110.

निर्विकार (निस् + वि°) adj. f. आ an dem keine Veränderung (äußere oder innere) wahrzunehmen ist VJUTP. 153. MBH. 3, 11773. 13, 2318. HARIV. 556. 11091 (S. 792). निर्विकारो मृतोपमः SUÇR. 2, 55, 19. बान्धव इ. 2, 29. BHĀG. P. 3, 16, 18. परस्परव्यग्रनिर्विकारो MĀLAV. 89. मनस् SĀH. D. 51, 4. निर्विकारात्मके चित्ते 3. निर्विकारैकचित्तसाध्यत्वात् PRAB. 8, 15. Davon nom. abstr. °ता f.: भोशोकक्रोधकर्षाद्यैर्गाम्भीर्यं निर्विकारता SĀH. D. 38, 16.

निर्विकारवत् (निस् + वि°) adj. dass. MBH. 12, 2332.

निर्विकास (निस् + वि°) adj. nicht aufgeblüht; davon nom. abstr.

°काशव (sic) n. MALLIN. zu KUMĀRAS. 3, 29.

निर्विघ्न (निस् + वि°) adj. f. आ auf keine Hindernisse stossend, ungestört: प्रार्थना HARIV. 14672. व्रतचर्या R. 1, 22, 6. °तपस् ÇĀK. 64, 17.

°विघ्ननिर्माणसिद्धये KATHĀS. 15, 1. °घ्नम् adv. ohne Hinderniss 19, 7, 20. 56. RĀGA-TAR. 4, 344. 5, 21. °घ्नन dass. SĀH. D. 1, 3.

निर्विचार (निस् + वि°) adj. nicht überlegend JOGAS. 1, 44, 47. नृपति RĀGA-TAR. 6, 323. °रम् adv. ohne lange nachzudenken, ohne sich lange zu besinnen: निर्विचारे गुरोराज्ञा मया कार्या R. GORR. 2, 23, 10. KULL. zu M. 8, 350.

निर्विचिक्त्स (निस् + विचिक्त्सा) adj. nicht lange überlegend: °त्सम् adv. ohne sich lange zu besinnen KULL. zu M. 8, 417.

निर्विचेष्ट (निस् + विचेष्टा) adj. regungslos SĀV. 3, 17. N. 11, 26. MBH. 3, 1151. 1215. 12, 7627. R. 5, 44, 11.

निर्विष स. u. विद् mit निस्.

निर्विनर्क (निस् + वि°) adj. nicht erwägend JOGAS. 1, 43.

निर्विघ्न (निस् + विघ्न) adj. ungelehrt, ungebildet KĀM. NITIS. 3, 56.

निर्विधितम् (निस् + विधित्सा) adj. keine Absichten habend MBH. 3, 13953. 12, 6656. ऋ° 9682.

निर्विनाद (निस् + वि°) adj. keinen Zeitvertreib habend MEGH. 86.

निर्विन्ध्य (निस् + वि°) 1) adj. ausserhalb, jenseits des Vindhja wohnend V. MBH. BRH. S. 16, 9. — 2) f. आ n. pr. eines aus dem Vindhja entspringenden Flusses MEGH. 29. BHĀG. P. 4, 1, 18. 5, 19, 18. VP. 185, N. 80. aus dem Riksha entspringend VP. 176.

निर्विमर्श (निस् + वि°) adj. nicht weiter überlegend, — nachdenkend über Etwas: निर्विमर्शा हि भीरवः KATHĀS. 15, 39. °मर्ष 21, 25.

निर्विवर (निस् + वि°) adj. keine Oeffnung —, keinen Riss habend, dicht KATHĀS. 12, 114. Davon nom. abstr. °ता f. dichtes Zusammenschliessen (der Brüste) und übertr. Einverständnis ÇĀC. 9, 44.

निर्विवाद (निस् + वि°) adj. keinen Streit habend, einig MBH. 3, 305. °दीकृत MED. t. 226.

निर्विवित्सु adj.: (नारदः) निर्विवित्सुः सुरामुरान् MBH. 2, 141. Der Form nach vom desid. von विद् mit निस्.

निर्विवेक (निस् + वि°) adj. nicht überlegend: बुद्धि MALLIN. zu KIR. 1, 30. Davon nom. abstr. °व n. Unüberlegtheit KATHĀS. 5, 25.

निर्विशङ्क (निस् + विशङ्का) adj. f. आ unbesorgt, sich keine Gedanken machend, nicht zaghaft: सुयुद्धमेव तत्रापि निर्विशङ्कः समाचरेत् M. 7, 176. MBH. 1, 1468. 3, 12324. 13, 137. 4732. ÇĀNTIC. 4, 17. PAÑKĀT. I, 106. 68, 23. 123, 18. °शङ्कम् adv. SUÇR. 2, 330, 17. यदि ते राक्षसे वाक्यं ममेदम् — क्रियतां निर्विशङ्कम् R. 3, 38, 25. Zum instr. lässt sich क्या ergänzen, er kann aber auch adverbialisch aufgefasst werden.

निर्विशङ्कित (निस् + वि°) adj. dass.. °तम् adv. HARIV. 7335.

निर्विशेष (निस् + वि°) adj. f. आ keinen Unterschied zeigend, ununterschieden, nicht verschieden VJUTP. 133. N. 5, 10. निर्विशेषा व्यंजयि MBH. 1, 5806. 3, 13081. 6, 56. 8, 3895. कालो हि कार्यं प्रति निर्विशेषः 12, 737. 13, 111. अम्बरं सागरं चैवौ निर्विशेषमपश्यत् R. 5, 74, 34. VP. bei MUIR, Sanskrit Texts I, 29, N. 49, 1. BHĀG. P. 3, 10, 11 (ohne unterscheidende Merkmale). 26, 17. GAUDAP. zu SĀMĀHJAK. 34. सम इह परितापो निर्विशेषो विशेषः so v. a. nicht der geringste Unterschied BHART. 3, 54. तमे तस्मिन्महर्षिनि निर्विशेषमजायत gewann Alles ein gleiches Aussehen MBH. 6, 5519. nicht verschieden von. am Ende eines comp.: निलोत्पल° KUMĀRAS. 1, 47. RĀGH. 13, 12. ÇĀNTIC. 4, 10. °पम् adv. ohne Unterschied MBH. 1, 4892. 6, 2166. PAÑKĀT. I, 90. RĀGA-TAR. 1, 357. am Ende eines comp.: सुतनिर्विशेषम् nicht verschieden vom Sohne RĀGH. 5, 6. RĀGA-TAR. 3, 95. °पेण = °पम् P. 3, 3, 87. Sch. तदत्र स्वर्गनिर्विशेषेण स्योयताम् so v. a. als wenn es dein eigenes Haus wäre HIT. 38, 21.

निर्विशेषण (निस् + वि°) adj. ohne Attribute BHĀG. P. 2, 10, 34.

निर्विशेषव (von निर्विशेष) n. Ununterschiedenheit MBH. 14, 999.

निर्विशेषवत् (निस् + वि°) adj. = निर्विशेष MBH. 12, 7516.

निर्विष (निस् + विष) 1) adj. f. आ giftlos, ungiftig; von Schlangen MBH. 7, 5539. 7622. R. 5, 44, 9. SUÇR. 2, 263, 4. KATHĀS. 14, 84. PAÑKĀT. III, 83. H. 1312. चापी RĀGA-TAR. 2, 140. — 2) f. आ und ई (auch VJUTP. 136) ein best. Gras, das als Gegengift gebraucht wird, Kyllingia monocephala Lin. RĀGĀN. im ÇĀKDR.

निर्विषङ्ग (निस् + वि°) adj. an Nichts hängend BHĀG. P. 4, 22, 51.

1. निर्विषय (निस् + वि°) m. kein Wohnort: वनं निर्विषयाकारम् wohl so v. a. ein Wald, der nicht den Namen eines Wohnorts verdient, HARIV. 3645.

2. निर्विषय (wie eben) adj. 1) aus seinem Wohnorte verjagt, verbannt, vertrieben R. 3, 79, 47. महाबलं निर्विषयं प्रचक्रुः 5, 61, 20. मनोनिर्विषयार्थकामया aus dem Herzen verbannt KUMĀRAS. 3, 38. निर्विषयाकृत R. 2, 104, 4 (112, 4 GORR.). जघननिर्विषयाकृतमेखल RĀGH. 9, 28. — 2) kein Gebiet für sich habend, keinem Object zukommend: किं चैव काव्यं प्रविरलविषयं निर्विषयं वा स्यात् SĀH. D. 3, 14. Davon nom. abstr. °व n. ÇĀMĀ. zu BRH. ĀR. UP. S. 37. — 3) von den Sinnesobjecten getrennt, an ihnen nicht hängend: मनस् BHĀG. P. 2, 1, 19. 3, 28, 35.

निर्विषाण (निस् + वि°) adj. ohne Fangzähne: दन्तिन् MBH. 6, 4677.

निर्विकृग (निस् + वि°) adj. ohne Vögel: वन HARIV. 3489.

निर्विकार (निस् + वि°) adj. keine Vergnügungen habend: निर्विकार-